

En kulturpromenad i Dalby kan omfatta mer än kyrkan, tinget och andra kända platser. Här är det Sandbyvägen mot nordost med privata folkskolan till höger, därefter två 1700-talshus och till vänster en del av den centralt belägna fyrformade bondgården.

står Albert Ståhl vid sin ässja och arbetar.

Smedjan är från 1909 och den har smeden övertagit från sin far. När han drar sig tillbaka ska den få stå kvar i orört skick. Redan i dag är smedjan en attraktion, ja mer än så, och än bättre; hur ofta hittar man en levande smedja med en skicklig och vänlig smed?

Urvuxen station

Röd och gullig ligger den lilla, men alltför urvuxna brandstationen med sitt slangtorn. Den ska redan i vår ersättas med ny brandstation i Bilmos lokaler.

Brandstationen var från början en grävd brunn, täckt med en enkel träbyggnad vid den stora damma som då låg mitt i Lundavägen. 1932 byggdes slangtornet och en tillbyggnad.

Vem kan tänka sig stå framför en eländig statarbostad när man betraktar det söta korsvirkeshuset som kommer härnäst? Nu säljs här konsthantverk och huset känns så där hjärtpirrande skänkt.

Och skänkt är det, det har tidigare legat vid Kungsgården men flyttats hit. Ytterdörren är en grönmålad paneldörr med överljus och fönstren är sexruta-

de och gröna. Tidigare var här scoutgård.

Då stänkte det

Idyllen var dock så lagom idyllisk på statartiden. Då strök vägen utanför den lågt liggande dörren och när det var blött stänkte skjutsarna vatten ur pöarna rakt in genom dörren.

Huset mitt emot var nämligen bondgård och hade två numera rivna längor rakt över nuvarande Lundavägen som då passerade i det smala gattet mellan huset.

När jordbruket upphörde inreddes den västra längan till hembageri och café, den östra inrymde bilverkstad. Längorna revs i samband med Lundavägens breddning på 50-talet.

Den kvarstående bondgården byggdes på 1870-talet. Andra in på 20-talet låg halmtaket kvar. Väster om huset finns resterna av den rivna västra längan.

Bryggghus

Hörnhuset Lundavägen-Sandbyvägen är byggt 1892 eller tidigare. På gården finns bryggghus, avträde och hönshus.

Nästa hus längs Sandbyvägen består av två sammanbyggda envåningslängor som förr inrymde

en privat folkskola. Den ena delen var då på landsbygdsviss skolsal och den andra lärarbostad.

Nästa hus, i kurvan på Sandbyvägen, kan vara så gammalt som från 1700-talet. Korsvirket förefaller vara mycket gammalt och på 1787 års karta finns ett hus just på denna plats. Det fanns inte där på en karta från 1719.

Även envåningslängan med inredd vind och garageport mot gatan är troligen från 1700-talet. Husen betecknas som kulturhistoriskt värdefulla.

Välbevarat

Här vänder vi om ner på Sandbyvägen. Först dock en blick på hörnhuset mellan Sjöstorpsvägen och Sandbyvägen. Marken utgjorde vid 1700-talets slut toft åt en bondgård som låg längre norrut på tomten.

På västra sidan av vägkorsningen ligger en välbevarad bondgård i fyrkantsform med ut-hus. Gården har anor långt tillbaka. Bostadshuset är från 1936.

Vi avslutar promenaden vid Mat-Öppet nere vid Lundavägen. Trots de smaklösa moderniseringsarna kan man ana ett riktigt gammalt hus under. Ett hus

med krämarpåbrå, för här var startades vad som kallas Skånes äldsta lanthandel av Edla Jönsson 1860.

Se hästarna

Nu kan vi se ut över slätten, titta på Kungsgårdens hästar där i hägnet, Kungsgården inne bland träden och se bort mot prästgården från 1927 i sin dunge.

Där nedanför backen, en så särpräglad backe upp mot kyrkan att landskapsbilden är fridung.

Egentligen skulle vi inte se prästgården där vi står för till förra året stod en röd statarlänga i vägen för blicken. Den låg också under Kungsgården.

Trots att längan hade kulturhistoriskt intresse och låg som en naturlig markerare av bebyggelsens slut, närmast som ett landmärke vid infarten, tillät Riksantikvarieämbetet att den revs.

Men läs oss för ett ögonblick glömma alla sådana tarvligheter och bara njuta över vårens ankomst över Lundaslätten!

HÅKAN OLSSON

Källa: Dalby centrum. Kulturhistorisk byggnadsinventering. Bevaringskommittén i Lunds kommun 1980.